

Ihmisarvoinen elämä ei saa olla budjettikysymys

– Invalidiliitto vaatii tekoja vammaisten ihmisten oikeuksien turvaamiseksi

Invalidiliiton liittovaltuusto vaatii uuden vammaispalvelulain toimeenpanoon riittävää rahoitusta, jotta hyvinvointialueet voivat myöntää vammaispalveluita fyysisesti vammaisille ja toimintaesteisille ihmisille heidän yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti, kuten uuteen lakiin on kirjattu. Vammaispalvelut mahdollistavat ihmisarvoisen elämän ja aktiivisen yhdenvertaisen kansalaisuuden vammaisille ihmisille.

Invalidiliittoon on tullut alkuvuoden aikana vammaisilta palvelunkäyttäjiltä useita viestejä koskien palveluiden heikentämistä, kuten kuljetuspalveluiden ja henkilökohtaisen avun osalta. Vammaispalvelut ovat pääosin subjektiivisia oikeuksia ja määrärahoihin sitomattomia palveluita, mutta näyttävät nyt siitä huolimatta olevan säästöjen kohteina hyvinvointialueilla. Jotta vammaisten ihmisten oikeudet käytännössä toteutuvat, on hyvinvointialueilla oltava resurssien lisäksi riittävästi osaamista lainsäädännön soveltamisesta. Päätökset on tehtävä lain edellyttämällä tavalla, eikä kukaan saa jäädä ilman hänelle kuuluvaa palvelua.

Nykymuotoinen kansalaisyhteiskunta on uhattuna rajujen avustusleikkausten ja järjestöjen merkityksen kyseenalaistamisen vuoksi. Ne kohdentuvat suoraan vammaisiin ihmisiin sekä vammaisjärjestöjen vaikuttamis- ja edunvalvontatyöhön, jonka avulla tuodaan päättäjien tietoon kansalaisten ääntä. Tämä heikentää demokratiaa. Tuoreen kyselytutkimuksen mukaan (E2 16.1.2025) 78 % suomalaisista ajattelee, että kansalaisjärjestöjä tarvitaan nostamaan yhteiskunnan epäkohtia esiin ja 73 % toteaa, että heikoimmassa asemassa olevien ääni ei kuuluisi yhteiskunnassa ilman kansalaisjärjestöjä.

Sosiaali- ja terveysjärjestöt vahvistavat ihmisten osallisuutta, vähentävät syrjäytymistä ja edistävät hyvinvointia. Järjestöjen rahoitus on turvattava, ja lahjoitusten verovähennysoikeutta laajennettava niin, että myös sote-järjestöt pääsevät sen piiriin.

Vammaisten ihmisten oikeuksien edistäminen vaatii aktiivista tiedon jakamista ja jatkuvaa vaikuttamistyötä. Vammaisjärjestöillä on merkittävä rooli niin asenteisiin kuin lainsäädäntöönkin vaikuttamisessa. Vammaisten ihmisten osallisuuden vahvistaminen ja äänen kuuleminen on varmistettava jo YK:n vammaisyleissopimuksenkin nojalla.

Anni Täckman

Liittovaltuuston puheenjohtaja, Invalidiliitto ry

Janne Juvakka

Toimitusjohtaja, Invalidiliitto ry